



СУЧАСНІ МОДЕЛІ ТА МЕХАНІЗМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (PhD)
Галузь знань	Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	Економіка
Освітня програма	Економіка бізнес підприємства
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна/ заочна (в дистанційному форматі)
Рік підготовки, семестр	II курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	120 год
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік
Розклад занять	
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: д.е.н., проф. Марченко Валентина Миколаївна Практичні / Семінарські: д.е.н., проф. Марченко Валентина Миколаївна
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний ресурс (Moodle, Google classroom, тощо)

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів *здатностей* аналізу моделей економічного розвитку національних економік та відповідних до них моделей розвитку підприємств

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗНАННЯ:

- системного підходу до аналізу моделей розвитку економічних систем макро-, мезо-, мікрорівня;
- теоретичні основи і закономірності розвитку економіки та відповідних форм і інструментів його забезпечення;

УМІННЯ:

- аналізувати механізми розвитку економічних систем та бізнес-моделей підприємства;
- узагальнювати домінанти економічного розвитку та обирати відповідні моделі їх реалізації;
- формувати механізми у відповідності до стратегічних цілей економічного розвитку;
- формувати бізнес-моделі розвитку підприємства;

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна формує наукову методологію вивчення наступних дисциплін: Теорія аналізу економічних систем.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ І. Концептуальні підходи моделей економічного розвитку національної економіки

Тема 1. Методологія економічного розвитку.

Тема 2. Концепції формування моделі економічного розвитку країн

Тема 3. Типи моделей економічного розвитку національної економіки країни

Тема 4. Концептуальні підходи до Інноваційної моделі економічного розвитку

Тема 5. Концептуальні підходи до інвестиційної моделі економічного розвитку.

Тема 6. Концептуальні підходи моделі «економіки знань»

Тема 7. Модель прискореного економічного зростання

Тема 8. Модель наздоганяючого економічного зростання

Тема 9. Модель сталого розвитку

Тема 10. Модель конкурентоспроможної економіки

Тема 11. Національні моделі економічного розвитку

Розділ 2. Бізнес-моделі розвитку підприємства

Тема 12. Теоретичні засади формування бізнес-моделі підприємства.

Тема 13. Загальна характеристика бізнес-моделі підприємства

Тема 14. Підходи до формування бізнес-моделі розвитку підприємства

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Баскакова М. Японская экономическая модель / М. Баскакова // Мировая экономика и международные отношения. – 2004. – № 1. – С. 98-106.
2. Бодров В. Г. Інноваційно-інвестиційна модель сталого розвитку на-
В. Ф. Мартиненко. - К. : НАДУ, 2009. - 60 с.
3. Вожжов А. П. Передумови і перспективи „наздоганяючого” розвитку України / А. П. Вожжов, Д. В. Черемісінова // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право) – 2011.– 1(52). – С. 14-20.
4. Грицишен Д. О. Модель стійкого розвитку України: аналіз сучасного стану / Д. О. Грицишен, О. В. Музика // Економіка і організація управління. – Випуск № 1(9). – 2011. – С. 97-107.
5. Мельник Л. Г. Основи стійкого розвитку : [навч. посіб.] / Л. Г. Мельник. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. – 654 с.
6. Міщук О. В. Теоретичні аспекти формування моделей економічного розвитку. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2013. Т. 18. Вип. 3/2. С. 135-137.
7. Москаленко О. М. Ключові чинники випереджаючого економічного розвитку в системі координат сучасного неінституціоналізму / О. М. Москаленко // Європейський вектор економічного розвитку. – 2012. – № 2 (13). –С. 404.
8. Москаленко О.М. Випереджаючий економічний розвиток. Економіка України”. — 2014. — 8 (633).
9. Нуреев Р. М. Экономика развития модели становления рыночной экономики : учебное пособие / Р. М. Нуреев. – М. : Инфра, 2001 – 240 с.
10. Оливер Гассман, Каролин Франкенбергер, Микаэла Шик Бізнес-моделі, 2017. 432с.
11. Скриль В.В. Бізнес-моделі підприємства: еволюція та класифікація. Економіка і суспільство. Випуск # 7 / 2016. С. 490-497.

12. Ходжаян А.О. Конкурентоспроможність національної економіки: сутність, методи оцінювання, сучасний стан : [монографія] / А.О. Ходжаян ; Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : Вертикаль, 2010. – 431 с.

Додаткова література:

1. Бойчик М.І. Національна конкурентоспроможність: сутність, аспекти / І.М. Бойчик // Сталий розвиток економіки. – 2013. – Вип. 3. – С. 34–40.
2. Борщук Є. М. Основи теорії стійкого розвитку еколого-економічних систем : [монографія] / Є. М. Борщук. – Львів : Растр-7, 2007. –435 с.
3. Горбаль Н.І. Оцінювання конкурентоспроможності української економіки / Н.І. Горбаль, О.І. Дорош, Л.В. Іванець // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 691. – С. 310–314.
4. Кондіус І.С. Аналіз методів і моделей прогнозування стійкого розвитку регіону // І.С. Кондіус // Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. - Черкаси: ЧДТУ, 2008, – с. 99.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ п/п	Назва теми лекції та перелік основних питань
1	Тема 1. Методологія економічного розвитку.
1	Поняття економічного розвитку та моделі економічного розвитку. Типи економічного розвитку. Інструменти економічного розвитку. Індикатори економічного розвитку. Причини зміни моделі економічного розвитку. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [1,6]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
2	Тема 2. Концепції формування моделі економічного розвитку країн Теорія лінійних стадій розвитку. Теорія структурних трансформацій. Теорія зовнішньої залежності. Неокласична теорія моделі вільного ринку Теорія ендогенного зростання. Теорія сталого (стійкого) розвитку Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [1,6]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
3	Тема 3. Типи моделей економічного розвитку національної економіки країни Класифікація моделей економічного розвитку за типами економічного зростання, За походженням, за природою факторів виробництва, за якістю розвитку тощо. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [1,6,9]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
4	Тема 4. Концептуальні підходи до Інноваційної моделі економічного розвитку Концепти інноваційної моделі розвитку економіки. Політика формування наукових знань. Інструменти розвитку високих технологій. Моделі зоохочення розвитку науки та технологій. Стратегії формування інноваційної моделі економічного розвитку: стратегія «використання» зарубіжного науково-технічного потенціалу, стратегія «запозичення,

	стратегія «нарощування». Організаційні форми впровадження інновацій. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> 2]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
5	Тема 5. Концептуальні підходи до інвестиційної моделі економічного розвитку. Імперативи та передумови інвестиційного розвитку економіки. Механізми зростання інвестиційної активності в національній економіці. Правове регулювання процесів інвестування в економіку країни. Політика формування сприятливого інвестиційного клімату. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [2]. <u>Додаткова література:</u> 1-3].
6	Тема 6. Концептуальні підходи моделі «економіки знань» Інструменти розвитку економіки навчання. Механізми розвитку креативної економіки. Задачі та перспективи розвитку мережевої економіки. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> 6]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
7	Тема 7. Модель прискореного економічного зростання Теоретико-методологічні засади випереджаючого економічного розвитку. Інституціональні засади реалізації концепції випереджаючого економічного розвитку. Базові орієнтири для “найкращої” техніко-організаційної практики випереджаючого економічного розвитку. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [6]. <u>Додаткова література:</u> [1-4].
8	Тема 8. Модель наздоганяючого економічного зростання Інструменти розвитку національного ринку. Протекціонізм галузей національної економіки. Валютна політика, конкурентна та експортноорієнтована політика реалізації моделі наздоганяючого економічного розвитку. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [6]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
9	Тема 9. Модель сталого розвитку Модель сталого розвитку за А Тойнбі, Модель сталого розвитку М Мунасінгха, Г.Делі. Концепція сталого розвитку. факторів впливу на сталість розвитку. Методичний базис дослідження сталого розвитку. Діагностика соціальної складової сталого розвитку. Екологічна складова сталого розвитку. Економічна складова сталого розвитку. Забезпечення якості та безпечності харчової продукції як важливі фактори сталого розвитку. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [4]. <u>Додаткова література:</u> [2].
10	Тема 10. Модель конкурентоспроможної економіки Механізми формування зовнішньої, виробничої, фінансової, інвестиційної та інноваційної конкурентоспроможності, конкурентоспроможності охорони здоров'я, освіти, науки, конкурентоспроможності рівня життя, екологічної конкурентоспроможності. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [3]. <u>Додаткова література:</u> [1,3].

11	Тема 11. Національні моделі економічного розвитку
	Характеристика детермінантів національних моделей економічного розвитку: американська модель економічного розвитку, японська, південнокорейська, західноєвропейська, німецька, шведська, китайськ, латиноамериканская, африканская моделі економічного розвитку. Механізми та інструменти розвитку національних моделей економічного розвитку. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [9]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
12	Тема 12. Теоретичні засади формування бізнес-моделі підприємства.
	Сутність понять «бізнес» і «модель». Характеристика бізнес-моделей підприємства за функціональною ознакою. Характеристика бізнес-моделей в залежності від масштабу інвестицій для підтримки бізнес–моделі і ступеня відкритості бізнес-моделі. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [10]. <u>Додаткова література:</u> [3, 4].
13	Тема 13. Загальна характеристика бізнес-моделі підприємства
	Функціональні особливості сучасних бізнес-моделей. Елементи бізнес-моделі підприємства: характеристика, оцінка, взаємодія. Інноваційна динаміка як чинник розвитку бізнес-моделі підприємства. Концептуальна схема формування й функціонування бізнес-моделі промислового підприємства. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [10]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].
14	Тема 14. Підходи до формування бізнес-моделі розвитку підприємства
	Організаційний розвиток бізнес-моделі підприємства Процесно-орієнтований підхід в управлінні розвитком організацій Управління бізнес-моделлю підприємством на основі системного підходу. Завдання на СРС: Підготовка до лекції <u>Основна література:</u> [10]. <u>Додаткова література:</u> [1-3].

Практичні заняття

Основні завдання циклу практичних занять:

- 1) набуття досвіду систематизації закономірностей формування моделей розвитку економіки;
- 2) набуття досвіду оцінювання направленості розвитку економіки;
- 3) набуття досвіду ідентифікації моделей економічного розвитку;
- 4) набуття досвіду формування управлінських дій з метою усунення виявлених проблем;
- 5) набуття досвіду презентації наукового матеріалу;
- 6) набуття досвіду наукової дискусії.

№ з/п	Назва практичних занять
1	Практичне заняття 1. Концепції формування моделі економічного розвитку країн <u>Завдання на СРС:</u> Написання тези та наукова доповідь <u>Література для СРС:</u> [1-4].
2	Практичне заняття 2. Типи моделей економічного розвитку національної

	економіки країни <i>Завдання на СРС: Презентація, наукова дискусія</i> <i>Література для СРС: [1-4].</i>
3	Практичне заняття 3. Модель сталого розвитку <i>Завдання на СРС: Написання тези та наукова доповідь</i> <i>Література для СРС: [1-4].</i>
4	Практичне заняття 4. Національні моделі економічного розвитку <i>Завдання на СРС: Написання тези та наукова доповідь</i> <i>Література для СРС: [1-4].</i>
5	Практичне заняття 5. Підходи до формування бізнес-моделі розвитку підприємства <i>Завдання на СРС: Написання тези та наукова доповідь</i> <i>Література для СРС: [1-4].</i>
6	Практичне заняття 6. Залік

6. Самостійна робота студента/аспіранта

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, що виноситься на самостійне опрацювання	Кількість годин СРС
1	Тема 1. Методологія економічного розвитку.	3
2	Тема 2. Концепції формування моделі економічного розвитку країн	3
3	Тема 3. Типи моделей економічного розвитку національної економіки країни	3
4	Тема 4. Концептуальні підходи до Інноваційної моделі економічного розвитку	3
5	Тема 5. Концептуальні підходи до інвестиційної моделі економічного розвитку.	3
6	Тема 6. Концептуальні підходи моделі «економіки знань»	3
7	Тема 7. Модель прискореного економічного зростання	4
8	Тема 8. Модель наздоганяючого економічного зростання	4
9	Тема 9. Модель сталого розвитку	4
10	Тема 10. Модель конкурентоспроможної економіки	2
11	Тема 11. Національні моделі економічного розвитку	3
12	Тема 12. Теоретичні засади формування бізнес-моделі підприємства.	3
13	Тема 13. Загальна характеристика бізнес-моделі підприємства	3
14	Тема 14. Підходи до формування бізнес-моделі розвитку підприємства	3
15	Виконання розрахункової роботи	10
16	Підготовка та виконання контрольної роботи	4
17	<i>Підготовка до заліку</i>	4
	<i>Всього</i>	66

Індивідуальні завдання

Навчальною програмою передбачені індивідуальні завдання у вигляді розрахункової роботи.

Метою індивідуального завдання є практична реалізація теоретичних положень дисципліни.

Контрольні роботи

Навчальним планом кредитного модуля передбачено виконання модульної контрольної роботи для поточного оцінювання знань та умінь студентів. Метою проведення контрольних робіт є оцінка рівня засвоєння змістовного модулю дисципліни. Контрольна робота являє собою перелік

завдань теоретичного та розрахункового характеру. Завдання модульної контрольної роботи додаються до робочої програми.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Зазначається система вимог, які викладач ставить перед студентом/аспірантом:

- *правила відвідування занять (як лекцій, так і практичних/лабораторних);*
- *правила поведінки на заняттях (активність, підготовка коротких доповідей чи текстів, відключення телефонів, використання засобів зв'язку для пошуку інформації на гугл-диску викладача чи в інтернеті тощо);*
- *правила захисту лабораторних робіт;*
- *правила захисту індивідуальних завдань;*
- *правила призначення заохочувальних та штрафних балів;*
- *політика дедлайнів та перескладань;*
- *політика щодо академічної доброчесності;*
- *інші вимоги, що не суперечать законодавству України та нормативним документам Університету.*

Студент зобов'язаний відвідувати всі лекційні та практичні заняття. Допустима кількість невідвідувань з поважних причин визначена в РСО.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Вказуються всі види контролю та бали за кожен елемент контролю, наприклад:

Поточний контроль: експрес-опитування, опитування за темою заняття, МКР, тест тощо

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік

Умови допуску до семестрового контролю: мінімально позитивна оцінка за семестровий рейтинг більше 60 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри економіки та підприємництва, д.е.н., проф.

Марченко Валентиною Миколаївною

Ухвалено кафедрою економіки і підприємництва (протокол № 15 від 05.07.2022р.)

Затверджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 06.07.2022 р.)